

Polska pierwszych Piastów – materiały do sprawdzianu

Temat: Słowianie i pierwsze państwa słowiańskie

1. Słowianie zanim przyjęli chrześcijaństwo wyznawali politeizm czyli wiarę w wielu bogów, do najważniejszych z nich zalicza się:
 - Swaroga – boga ognia i słońca
 - Peruna – boga nieba i piorunów
 - Świętowita – boga wojny, płodności i urodzaju
2. Chrześcijaństwo do Słowian przynieśli misjonarze z Konstantynopola Cyryl i Metody, którzy:
 - Przetłumaczyli Biblię na język Słowiański
 - Stworzyli alfabet słowiański – zwany cyrylicą
3. Zanim powstała Polska na terenie naszego kraju zamieszkiwało wiele plemion. Ostatecznie wszystkie z nich zostały podporządkowane sobie przez Polan, którzy rozpoczęli historię Polski.

Temat: Państwo Mieszka I

1. Pierwszym potwierdzonym historycznie władcą Polski był Mieszko I
2. Chrzest Polski **966** r.
Polska zawarła sojusz z Czechami, dzięki małżeństwu z Dobrawą księżniczką czeską. Jednym z elementów tego sojuszu było przyjęcie chrztu przez Polskę z rąk Czech. Pierwsze polskie biskupstwo powstało w Poznaniu, a pierwszym polskim biskupem był Jordan.
3. Skutki chrztu Polski:
 - Wzrost znaczenia Polski i Mieszka na arenie międzynarodowej
 - Rozwój kultury na ziemiach polskich
4. Bitwa pod Cedynią **972** r.
5. *Dagome iudex* – pierwsze słowa dokumentu wystawionego przez Mieszka I w **991** r. w którym oddawał Polskę pod opiekę papieżowi oraz określał granice swojego państwa.
6. Postacie:
 - Mieszko I – władca z dynastii Piastów, w 966 r. przyjął chrzest z rąk czechich, w 972 r. wygrał bitwę pod Cedynią, zaś w 991 r. wydał dokument *Dagome iudex*, w którym oddawał swoje państwo pod opiekę papieżowi i określał w nim jego granice
 - Dobrawa – księżniczka czeska, żona Mieszka I, dzięki jej pośrednictwu Polska przyjęła chrzest
 - Jordan – pierwszy biskup w państwie Mieszka I
 - Hodon – księżę niemiecki pokonany przez Mieszka w 972 r. w bitwie pod Cedynią

Temat: Monarchia Bolesława Chrobrego

1. Św. Wojciech i jego misja

Na początku swoich rządów Bolesław udzielił pomocy biskupowi Wojciechowi, który pochodził z Pragi. Zorganizował wyprawę do Prus celem chrystianizacji mieszkających tam ludzi. Niestety misja okazała się porażką, a sam Wojciech został zamordowany. Bolesław sprowadził jego ciało do Gniezna, a papież uznał Wojciecha świętym. Historię życia św. Wojciecha opowiadają drzwi gnieźnieńskie.

2. Zjazd gnieźnieński 1000 r.

W 1000 r. do Gniezna na pielgrzymkę do grobu św. Wojciecha przybył cesarz niemiecki Otton III. Jego spotkanie z Bolesławem Chrobrym w historii nazwano zjazdem gnieźnieńskim.

3. Skutki zjazdu gnieźnieńskiego:

- Wzrost znaczenia państwa polskiego w Europie
- Powstanie arcybiskupstwa w Gnieźnie
- Powstanie biskupstw w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu

4. Wojny prowadzone przez Bolesława Chrobrego

- 16-letnie wojny z Niemcami zakończone w 1018 r. pokojem w Budziszynie przyłączeniem do Polski Milska i Łużyc
- Zwycięska wojna z Rusią w 1018 r. zakończona przyłączeniem Grodów Czerwieńskich

5. Koronacja królewska Bolesława Chrobrego na pierwszego króla w historii Polski w 1025 r.

6. Postacie:

- Bolesław Chrobry – syn Mieszka I, za jego rządów miał miejsce zjazd gnieźnieński, powołanie arcybiskupstwa w Gnieźnie i biskupstw w Kołobrzegu, Krakowie i Wrocławiu, prowadził długotrwałe wygrane wojny z Henrykiem II, przyłączył Grody Czerwieńskie, w 1025 r. koronował się na pierwszego króla Polski
- Św. Wojciech – biskup praski, wyprawił się na misje do kraju Prusów w celu ich nawrócenia do wiary chrześcijańskiej, brutalnie przez nich zamordowany, jego ciało wykupił Bolesław Chrobry i sprowadził do Gniezna, święty kościoła katolickiego, jeden z patronów Polski
- Otton III – wnuk Ottona I dążący do wzmocnienia pozycji króla i cesarza niemieckiego, odbył pielgrzymkę do grobu św. Wojciecha w Gnieźnie, wzorował się na rządach Karola Wielkiego, twórca idei uniwersalizmu cesarskiego, przedwcześnie zmarły w 1002 r.

Temat: Kryzys i odbudowa państwa piastowskiego

1. Rządy Mieszka II

Po śmierci Bolesława Chrobrego władzę w Polsce objął jego syn Mieszko II, który podobnie jak ojciec koronował się na króla w **1025 r.** Niestety za rządów tego władcy Polska weszła w okres kryzysu który objawiał się:

- Przegraną wojną z cesarstwem niemieckim i Rusią
- Utratą Milska, Łużyc i Grodów Czerwieńskich
- Walką o władzę pomiędzy Mieszkiem II i jego bratem Bezprymem

Po śmierci Mieszka II kryzys jeszcze bardziej się pogłębił czego przykładem były:

- Bunt ludności domagające się przywrócenia pogaństwa
- Oderwaniem się od Polski Mazowsza i Pomorza Gdańskiego
- Najazdem Czeskim księcia Brzetysława i zniszczeniem Poznania oraz Gniezna
- Wywiezieniem relikwii św. Wojciecha
- Zagarnięciem przez Czechów Śląska
- Zniszczeniem organizacji kościoła katolickiego na ziemiach polskich

2. Rządy Kazimierza Odnowiciela

Ostatecznie nad kryzysem zapanował syn Mieszka II Kazimierz w historii noszący przydomek „Odnowiciel”, który:

- Powrócił do kraju i zdobył Wielkopolskę i Małopolskę
- Przeniósł stolicę ze zniszczonego Gniezna do Krakowa
- Odzyskał Śląsk, Pomorze Gdańskie i Mazowsze
- Przywrócił w kraju chrześcijaństwo

3. Rządy Bolesława Śmiałego

Po śmierci Kazimierza Odnowiciela władzę w kraju objął jego najstarszy syn Bolesław w historii noszący przydomek „Śmiały” lub „Szczodry”. Odzyskał on koronę królewską i w **1076 r.** koronował się na króla Polski. Był także niezwykle hojny dla kościoła budując liczne nowe kościoły, kaplice i klasztory stąd jego przydomek „Szczodry”.

Na jego rządach zaważył jednak konflikt z biskupem krakowskim Stanisławem, który na jego rozkaz został zamordowany. Sprawilo to, że król w **1079 r.** musiał uciekać z kraju przed buntem społecznym. Wyjechał na Węgry gdzie zmarł w 1082 r.

4. Postacie:

Mieszko II – syn Bolesława Chrobrego, koronowany w 1025 r. na króla Polski, za jego rządów Polska utraciła zdobycze terytorialne jego ojca i przeżywała silny kryzys, a on sam został wygnany z kraju

Kazimierz Odnowiciel – władca Polski z dynastii Piastów, syn Mieszka II, który odbudował kraj po okresie kryzysu wczesnopiastowskiego

Bolesław Śmiały/Szczodry – król Polski z dynastii Piastów, rozbudował sieć kościołów i klasztorów, jednocześnie na jego polecenie zamordowano biskupa krakowskiego Stanisława za co król został wygnany z kraju

Św. Stanisław – biskup krakowski, zamordowany na polecenie Bolesława Śmiałego, święty kościoła katolickiego, jeden z patronów Polski

Temat: Polska Bolesława Krzywoustego

1. Rządy Władysława Hermana

Po ucieczce z Polski Bolesława Śmiałego władzę w Polsce objął jego młodszy brat Władysław Herman. W jego imieniu władzę w kraju sprawował Palatyn Sieciech. Popadł on w konflikt z synami Władysława, przegrał wojnę, a Polska została podzielona pomiędzy Władysława Hermana i jego synów Zbigniewa i Bolesława Krzywoustego.

2. Po śmierci Władysława Hermana między braćmi doszło do konfliktu o władzę nad całym krajem. Zwycięsko z tej wojny wyszedł Bolesław, który zmusił brata do opuszczenia kraju

3. W 1109 r. na Polskę napadł władca Niemiec Henryk V, ale dzięki bohaterskiej postawie polskich wojów udało się odeprzeć atak. Do Polski wrócił Zbigniew, jednak na polecenie Bolesława został oślepiony w wyniku czego zmarł.

4. Osiągnięcia Bolesława Krzywoustego:

- Odzyskał Pomorze Gdańskie i Zachodnie
- Dokonał chrystianizacji Pomorza Gdańskiego i Zachodniego
- Za jego rządów powstała pierwsza polska kronika autorstwa tzw. Galla Anonima

5. Testament Bolesława Krzywoustego

Bolesław Krzywousty zmarł w **1138 r.** na mocy jego testamentu ziemie polskie zostały podzielone pomiędzy jego synów, co doprowadziło ponownie do walk bratobójczych.

6. Pojęcia

Palatyn – w średniowiecznej Polsce najwyższy urzędnik państwowy, zastępujący władcę.

Seniorat – zasada, w myśl której dobra, na przykład ziemię, dziedziczy zawsze najstarszy z rodu.

7. Postacie:

Władysław Herman – władca Polski z dynastii Piastów, brat Bolesława Śmiałego, syn Kazimierza Odnowiciela, który objął rządy po wygnaniu brata z kraju, podczas jego władzy znacznie wzrosła rola możnowładztwa z palatynem Sieciechem, który zyskał duży wpływ na władzę, pod koniec swoich rządów wydzielił swoim dwóm synom dzielnice

Zbigniew – syn Władysława Hermana, brat Bolesława Krzywoustego prowadzący z bratem spór o władzę nad całością kraju

Bolesław Krzywousty – władca Polski z dynastii piastowskiej toczący spór z bratem o władzę nad całym krajem przyłączył w granice swojego państwa Pomorze Gdańskie i Zachodnie oraz ziemie nad Notecią, w 1138 r. na mocy jego testamentu dokonano podziału Polski na dzielnice

Galla Anonim – kronikarz na dworze Bolesława Krzywoustego najprawdopodobniej pochodzący z Francji, który w swoim dziele *Kronice polskiej* przedstawił dzieje dynastii Piastowskiej i dzieje Polski od czasów legendarnego Piasta do początkowego okresu panowania Bolesława Krzywoustego

Temat: Państwo pierwszych Piastów

1. W państwie pierwszych Piastów całkowitą władzę sprawował książę lub król, który uznawał państwo za swoją własność. Wszystko w kraju należało do niego (ludzie, zwierzęta, lasy, pola, wody itp.) i właściwie sam nim zarządzał. Dlatego też ludność była zobowiązana do posłuszeństwa władcy i do składania danin oraz świadczeń w naturze. Istniały np. osady służebne, które zwolnione były z danin w zamian za wytwarzanie określonych dóbr. Przykładem mogą być takie nazwy miejscowości jak: Piekary, Świniary czy Grotniki.

Głównymi ośrodkami państwa były grody, które zbierały od mieszkającej w pobliżu ludności „podatki” w formie żywności. W bliskiej odległości od grodów powstawały podgrodzia, na terenie których rozwijały się targi i handel. W późniejszym okresie grody i podgrodzia zamieniły się w miasta.

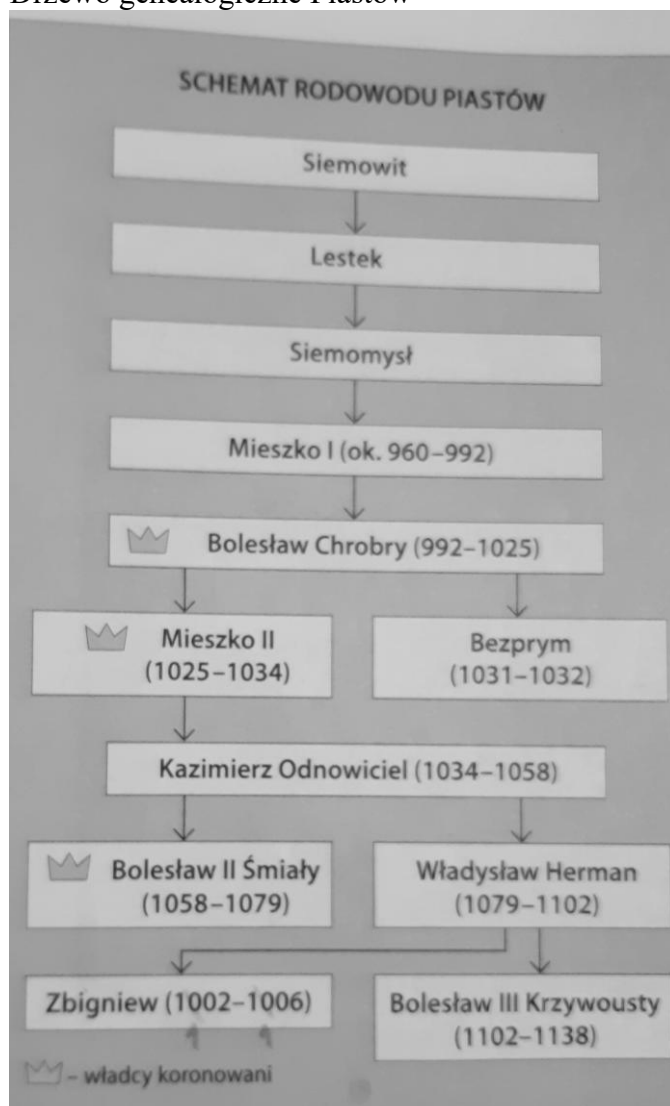
Spółeczeństwo państwa pierwszych Piastów składało się głównie z chłopów. Oprócz nich występowały też możni, rycerze, duchowni i niewolnicy.

Organizacja kościelna państwa pierwszych Piastów po kryzysie XI-wiecznym została odbudowana i rozwijała się w szybkim tempie.

2. Pojęcie

Prawo książęce – w średniowieczu uprawnienia księcia do stanowienia prawa i jego egzekwowania oraz nakładania na ludność określonych obowiązków dotyczących wykonywania prac na rzecz władcy i płacenia danin

Drzewo genealogiczne Piastów

Określanie wieku i połowy wskazanych dat.

Zaznaczanie na poniższej mapie terenów i miejscowości, które występują na powtórzeniu

